

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY, al. Niepodległości 208, 00-925 Warszawa

www.stat.gov.pl

Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej	B-05 Sprawozdanie o wydanych pozwoleniach na budowę i zgłoszeniach z projektem budowlanym budowy obiektów budowlanych	Portal sprawozdawczy GUS portal.stat.gov.pl Urząd Statystyczny ul. St. Leszczyńskiego 48 20-068 Lublin
Numer identyfikacyjny - REGON	za ..... kwartał 2022 r.	Termin przekazania: do 15. dnia kalendarzowego po kwartale z danymi za I, II, III i IV kwartał 2022 r.

Obowiązek przekazywania danych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 955).
Zbierane na tym formularzu dane podlegają bezwzględnej ochronie zgodnie z zasadą tajemnicy statystycznej (art. 10 ustawy o statystyce publicznej).

(e-mail sekretariatu jednostki sporządzającej sprawozdanie – WYPEŁNIAĆ WIELKIMI LITERAMI)

Województwo	Powiat	Gmina/miasto/dzielnica .....
-------------------	--------------	------------------------------

Dział 1. Pozwolenia na budowę i zgłoszenia z projektem budowlanym budowy nowych budynków mieszkalnych

Rodzaje budynków a – ogółem b – w tym budownictwo indywidualne	Symbol PKOB	Liczba				Mieszkania	
		pozwoleń i zgłoszeń z projektem budowlanym ^{a)}		budynków ^{a)} , na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym		w budynkach, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym	
		ogółem	w tym na podstawie MPZP ^{b)}	ogółem	w tym na podstawie MPZP ^{b)}	liczba	powierzchnia użytkowa (w m ²)
0		1	2	3	4	5	6
Budynki mieszkalne jednorodzinne (jednomieszkaniowe) ^{a)}	a	1					
	b	2					
Budynki o dwóch mieszkaniach	a	3					
	b	4					
Budynki o trzech i więcej mieszkaniach	a	5					
	b	6					

^{a)} W przypadku domków wycieczkowych, domów letnich i rezydencji wiejskich, zaklasyfikowanych według PKOB jako budynki jednorodzinne, w których nie ma lokali (mieszkań) przeznaczonych na stały pobyt ludzi, należy wykazać jedynie liczbę pozwoleń i zgłoszeń z projektem budowlanym oraz liczbę budynków; nie należy wykazywać liczby i powierzchni użytkowej mieszkań. ^{b)} Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego.

Dział 2. Pozwolenia na budowę i zgłoszenia z projektem budowlanym budowy mieszkań w istniejących budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych oraz w nowych budynkach zbiorowego zamieszkania i nowych budynkach niemieszkalnych

Wyszczególnienie a – ogółem b – w tym budownictwo indywidualne	Liczba pozwoleń i zgłoszeń z projektem budowlanym	Mieszkania, <i>na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym</i>	
		liczba	powierzchnia użytkowa (w m ²)
0	1	2	3
Rozbudowa budynków mieszkalnych i niemieszkalnych ^{a)}	a 1 b 2		
Przebudowa mieszkań i pomieszczeń niemieszkalnych ^{a)}	a 3 b 4		
Budowa nowych budynków zbiorowego zamieszkania oraz nowych budynków niemieszkalnych ^{a)}	a 5 b 6		

^{a)} Prowadząca do powstania nowych mieszkań.**Dział 3. Pozwolenia na budowę i zgłoszenia z projektem budowlanym budowy nowych budynków zbiorowego zamieszkania oraz nowych budynków niemieszkalnych i obiektów inżynierii lądowej i wodnej**

Rodzaje obiektów budowlanych	Symbol PKOB	Liczba pozwoleń i zgłoszeń z projektem budowlanym		Budynki, <i>na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym</i>		
		liczba		powierzchnia użytkowa (w m ²)		
		ogółem	w tym na podstawie MPZP	ogółem	w tym na podstawie MPZP	
0		1	2	3	4	5
Budynki zbiorowego zamieszkania	1	113				
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	2	121				
Budynki biurowe	3	122				
Budynki handlowo-usługowe	4	123				
Budynki transportu i łączności	5	124				
Budynki przemysłowe i magazynowe	6	125				
Ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	7	126				
Pozostałe budynki niemieszkalne	8	127				
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	9	Sekcja 2				

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnianego formularza.

1

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza.

2

(e-mail kontaktowy w zakresie sporządzonego sprawozdania – WYPEŁNIAĆ WIELKIMI LITERAMI)

(telefon kontaktowy w zakresie sporządzonego sprawozdania)

(miejscowość, data)

Objaśnienia do formularza B-05

Uwaga: W sprawozdaniu nie należy wykazywać obiektów usytuowanych na terenach zamkniętych, objętych klauzulą niejawności.

Sprawozdanie dotyczy decyzji o pozwoleniach na budowę oraz zgłoszeń z projektem budowlanym, co do których nie wniesiono sprzeciwu w drodze decyzji, zgodnych z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2020 r. poz. 1333, z późn. zm.).

W przypadku gmin miejsko-wiejskich należy sporządzić odrębne sprawozdanie dla obszaru miejskiego i odrębne dla obszaru wiejskiego.

Obiekty budowlane (według Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych) należy zakwalifikować do poszczególnych rodzajów zgodnie z ich głównym przeznaczeniem.

Przyjęte grupy obiektów w dziale 1 i 3 sprawozdania B-05 i ich symbole, podane w rubryce 0, są zgodne z Polską Klasyfikacją Obiektów Budowlanych wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1999 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB) (Dz. U. z 1999 r. poz. 1316, z późn. zm.). Zakres poszczególnych grup obiektów podano również w objaśnieniach do odpowiednich wierszy działów 1 i 3.

Przez obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (MPZP) należy rozumieć plan uchwalony:

1) zgodnie z art. 26 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym i obowiązujący zgodnie z art. 28 tej ustawy, wobec którego sąd administracyjny lub organ nadzoru nie stwierdził nieważności uchwały lub orzekł o jej niezgodności z prawem lub wskazał, że uchwałę wydano z naruszeniem prawa lub

2) zgodnie z art. 20 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, obowiązujący zgodnie z art. 29 ust. 1 tej ustawy, wobec którego sąd administracyjny lub organ nadzoru nie stwierdził nieważności uchwały lub orzekł o jej niezgodności z prawem lub wskazał, że uchwałę wydano z naruszeniem prawa; we wszystkich rubrykach należy podać zsumowane wartości, odnoszące się do obydwu ww. ustaw.

W przypadku, gdy jedno pozwolenie wydano na budowę budynku mieszkalnego i niemieszkalnego, należy wykazać je w rubryce 1 (oraz 2 – jeżeli było ono wydane w oparciu o MPZP) działu 1 lub działu 3, w zależności od przeważającej powierzchni użytkowej jednego z budynków. Natomiast pozostałe dane o tych budynkach należy wykazać odpowiednio w dziale 1 i w dziale 3. Analogicznie należy postępować, gdy jedno pozwolenie dotyczy kilku różnego rodzaju budynków mieszkalnych lub niemieszkalnych. Należy wykazać je w tym wierszu działu 1 lub działu 3, który określa rodzaj budynku posiadającego w tym pozwoleniu przeważającą powierzchnię użytkową. Informacje o pozostałych budynkach, na których budowę wydano to pozwolenie, należy wykazać w rubrykach 3, 5 i 6 działu 1 lub rubrykach 3 i 5 działu 3 (w przypadku, gdy pozwolenie było wydane w oparciu o MPZP należy dane wykazać również w rubryce 4 działu 1 lub rubryce 4 działu 3) – w odpowiednim dla nich wierszu, np.: pozwolenie na budowę szpitala, w którego skład wchodzi trzy budynki: budynek szpitala, budynek biurowy i pawilon handlowy, należy wykazać w następujący sposób:

w rubryce 1 wiersz 7 = 1, wiersz 3 i wiersz 4 pozostawić niewypełniony; w przypadku, gdy pozwolenie to było wydane w oparciu o MPZP należy w analogiczny sposób wypełnić wiersze dla rubryki 2

w rubryce 3 wiersz 7 = 1, wiersz 3 = 1, wiersz 4 = 1; w przypadku, gdy pozwolenie to było wydane w oparciu o MPZP należy w analogiczny sposób wypełnić wiersze dla rubryki 4.

Dział 1. Pozwolenia na budowę i zgłoszenia z projektem budowlanym budowy nowych budynków mieszkalnych

W **dziale 1** należy wykazać wszystkie pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w kwartale sprawozdawczym dotyczące **nowych budynków mieszkalnych**, tj. budynków, których co najmniej połowa całkowitej powierzchni użytkowej jest wykorzystywana do celów mieszkalnych.

W **rubryce 1** należy podać faktyczną liczbę pozwoleń (bez względu na liczbę budynków, na którą opiewa pozwolenie) i zgłoszeń z projektem budowlanym, w **rubryce 2** – liczbę, jaką – spośród (wykazanych w rubryce 1) pozwoleń oraz zgłoszeń z projektem budowlanym budowy nowych budynków mieszkalnych - stanowiły te, dla których podstawą wydania decyzji był obowiązujący MPZP, w **rubryce 3** – liczbę budynków, na których budowę wydano pozwolenia i zgłoszenia z projektem budowlanym, wykazane w rubryce 1, w **rubryce 4** – liczbę, jaką – spośród (wykazanych w rubryce 3) nowych budynków mieszkalnych, na których budowę wydano pozwolenie lub dla których dokonano zgłoszenia budowy z projektem budowlanym – stanowiły te, dla których podstawą wydania decyzji był obowiązujący MPZP, w **rubryce 5** – łączną liczbę mieszkań w budynkach wykazanych w rubryce 3, natomiast w **rubryce 6** – powierzchnię użytkową mieszkań wykazanych w rubryce 5.

Wiersz b dotyczy budownictwa indywidualnego, tj. realizowanego przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora.

Wiersze 1 i 2 – budynki mieszkalne jednorodzinne – obejmują samodzielne budynki jednomieszkaniowe, takie jak: pawilony, wille, domki wypoczynkowe, leśniczówki, domy mieszkalne w gospodarstwach rolnych, rezydencje wiejskie, domy letnie itp., a także domy bliźniacze lub szeregowe (traktowane – zgodnie z PKOB – jako połączone odrębne budynki), w których każde mieszkanie ma swoje własne wejście z poziomu gruntu.

W przypadku domków wypoczynkowych, domów letnich i rezydencji wiejskich, zaklasyfikowanych według PKOB jako budynki jednorodzinne, w których nie ma lokali (mieszkań) przeznaczonych na stały pobyt ludzi, należy wykazać jedynie liczbę pozwoleń i zgłoszeń z projektem budowlanym oraz liczbę budynków; nie należy wykazywać liczby i powierzchni użytkowej mieszkań.

Wiersze 3 i 4 – budynki o dwóch mieszkaniach – obejmują budynki jednorodzinne o dwóch mieszkaniach (samodzielne, bliźniacze lub szeregowe) posiadające tylko jedno wejście z poziomu gruntu prowadzące do dwóch mieszkań.

Mieszkanie jest to lokal przeznaczony na stały pobyt ludzi – wybudowany lub przebudowany do celów mieszkalnych; konstrukcyjnie wydzielony trwałymi ścianami w obrębie budynku, do którego prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu; składający się z jednej lub kilku izb i pomieszczeń pomocniczych (tj.: przedpokój, hol, łazienka, wc, garderoba, spiżarnia, schowek). W budynkach zbiorowego zamieszkania za mieszkanie uznaje się tylko ten lokal, który jest przeznaczony na stałe zamieszkiwanie.

Przez **powierzchnię użytkową mieszkania** rozumie się powierzchnię wszystkich pomieszczeń w mieszkaniu lub budynku mieszkalnym, w którym znajduje się tylko jedno mieszkanie, tj. pokoi, kuchni, spiżarni, przedpokoi, alków, holi, korytarzy, łazienek, ubikacji, obudowanej werandy, ganku, garderoby oraz innych pomieszczeń służących mieszkalnym i gospodarczym potrzebom mieszkańców (pracownie artystyczne, pomieszczenia rekreacyjne lub hobby) bez względu na ich przeznaczenie i sposób użytkowania. **Nie zalicza się do powierzchni użytkowej mieszkania** powierzchni: balkonów, tarasów, loggii, antresoli, szaf i schowków w ścianach, pralni, suszarni, wózkowni, strychów, piwnic i komórek przeznaczonych na przechowywanie opału, a także garaży, hydroformi i kotłowni.

Dział 2. Pozwolenia na budowę i zgłoszenia z projektem budowlanym budowy mieszkań w istniejących budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych oraz w nowych budynkach zbiorowego zamieszkania i nowych budynkach niemieszkalnych

W **wierszach 1 i 2 w rubryce 1** należy podać liczbę pozwoleń na **rozbudowę** (dobudowę, nadbudowę) i zgłoszeń **rozbudowy** (dobudowy, nadbudowy) z projektem budowlanym istniejącego **budynku mieszkalnego i niemieszkalnego**, w której wyniku mają powstać nowe mieszkania. W **rubryce 2** podaje się liczbę mieszkań mających powstać tylko w części rozbudowanej, natomiast w **rubryce 3** – powierzchnię użytkową tych mieszkań.

W **wierszach 3 i 4** należy podać liczbę pozwoleń na **przebudowę** i zgłoszeń **przebudowy** z projektem budowlanym pomieszczeń niemieszkalnych na mieszkania (np. przebudowa na mieszkanie: strychu, części dydaktycznej w budynku szkoły) lub mieszkań większych na mniejsze w **istniejących budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych**.

W **wierszach 5 i 6 w rubryce 2** należy podać liczbę mieszkań w **nowych budynkach zbiorowego zamieszkania oraz w nowych budynkach niemieszkalnych**, na których budowę wydano pozwolenia (wykazane w dziale 3), natomiast w **rubryce 3** – powierzchnię użytkową tych mieszkań.

Dział 3. Pozwolenia na budowę i zgłoszenia z projektem budowlanym budowy nowych budynków zbiorowego zamieszkania oraz nowych budynków niemieszkalnych i obiektów inżynierii lądowej i wodnej

W **dziale 3** należy podać liczbę wszystkich pozwoleń na budowę i zgłoszeń budowy z projektem budowlanym w kwartale sprawozdawczym dotyczących nowych budynków niemieszkalnych (tj. budynków, których co najmniej połowa całkowitej powierzchni użytkowej jest wykorzystywana do celów innych niż mieszkalne) i obiektów inżynierii lądowej i wodnej (tj. obiektów budowlanych nieklasyfikowanych jako budynki).

W **rubryce 1** należy wykazać faktyczną liczbę pozwoleń (bez względu na liczbę budynków, na którą opiewa pozwolenie) i zgłoszeń z projektem budowlanym, w **rubryce 2** – liczbę, jaką - spośród (wykazanych w rubryce 1) pozwoleń oraz zgłoszeń z projektem budowlanym budowy nowych budynków zbiorowego zamieszkania oraz nowych budynków niemieszkalnych i obiektów inżynierii lądowej i wodnej - stanowiły te, dla których podstawą wydania decyzji był obowiązujący MPZP, w **rubryce 3** - liczbę nowych budynków zbiorowego zamieszkania oraz nowych budynków niemieszkalnych, na które wydano pozwolenia, wykazane w rubryce 1, w **rubryce 4** – liczbę budynków, jaką spośród wykazanych w rubryce 3 stanowiły te, dla których podstawą wydania decyzji był MPZP, natomiast w **rubryce 5** – łączną powierzchnię użytkową budynków wykazanych w rubryce 3.

Przez **powierzchnię użytkową budynku** należy rozumieć powierzchnię **wszystkich pomieszczeń** w budynku (w świetle konstrukcji nośnych i nienośnych), służących do zaspokajania potrzeb **bezpośrednio związanych z przeznaczeniem budynku** (lub – w przypadku budynku spełniającego kilka funkcji – sumę powierzchni **wszystkich wydzielonych części**, np. przychodnia, poczta, restauracja w budynku handlowym).

Wiersz 1 – budynki zbiorowego zamieszkania – obejmuje domy mieszkalne dla ludzi starszych, studentów, dzieci i innych grup społecznych, np. domy opieki społecznej, hotele robotnicze, internaty i bursy szkolne, domy studenckie, domy dziecka, domy dla bezdomnych itp.; budynki mieszkalne na terenie koszar, zakładów karnych i poprawczych, aresztów śledczych; budynki rezydencji prezydenckich i biskupich, plebanii.

Wiersz 2 – hotele i budynki zakwaterowania turystycznego – obejmuje:

- budynki hoteli, tj.: hotele, motele, gospody, pensjonaty i podobne budynki oferujące zakwaterowanie, z restauracjami lub bez, a także samodzielne restauracje, bary i stołówki,
- budynki zakwaterowania turystycznego pozostałe, tj.: schroniska młodzieżowe, schroniska górskie, domki kempingowe, domy wycieczkowe oraz pozostałe budynki zakwaterowania turystycznego.

Wiersz 3 – budynki biurowe – obejmuje budynki wykorzystywane jako miejsce pracy dla działalności biura, sekretariatu lub innych działalności o charakterze administracyjnym, np.: budynki banków, urzędów pocztowych, urzędów miejskich, gminnych, ministerstw itp. lokali administracyjnych; budynki centrów konferencyjnych i kongresów, sądów i parlamentów.

Wiersz 4 – budynki handlowo-usługowe – obejmuje centra handlowe, domy towarowe, samodzielne sklepy i butiki, hale używane do targów, aukcji i wystaw, targowiska pod dachem, stacje paliw, stacje obsługi, apteki itp.

Wiersz 5 – budynki transportu i łączności – obejmuje:

- budynki transportu i łączności, tj.: budynki lotnisk, budynki dworców kolejowych, dworców autobusowych i terminali portowych, budynki stacji kolejek górskich i wyciągów krzesełkowych; budynki stacji nadawczych radia i telewizji, budynki central telefonicznych, centra telekomunikacyjne itp., hangary lotnicze, budynki nastawni kolejowych, zajezdnie dla lokomotyw i wagonów, budki telefoniczne, budynki latarni morskich, budynki kontroli ruchu powietrznego,

- budynki garaży, tj.: garaże i zadaszone parkingi oraz budynki do przechowywania rowerów.

Wiersz 6 – budynki przemysłowe i magazynowe – obejmuje:

- budynki przemysłowe, tj. budynki przeznaczone na produkcję, np. fabryki, wytwórnie filmowe, warsztaty, rzeźnie, browary, montownie itp.,
- zbiorniki, silosy i budynki magazynowe, tj.: zbiorniki na ciecze, zbiorniki na gazy, silosy na zboże, cement i inne towary sypkie, chłodnie i budynki składowe specjalizowane, powierzchnie magazynowe.

Uwaga: Gdy nie można podać powierzchni użytkowej obiektu (zbiornika, silosu), w rubryce 3 należy podać powierzchnię zabudowy tego obiektu, tj. powierzchnię wyznaczoną przez rzut pionowy zewnętrznych krawędzi obiektu na powierzchnię terenu. Silosy i zbiorniki należy potraktować umownie jako budynki i podać, w rubryce 2, ich liczbę.

Wiersz 7 – ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej – obejmuje:

- ogólnodostępne obiekty kulturalne, tj.: kina, sale koncertowe, opery, teatry, sale kongresowe, domy kultury i wielozadaniowe sale wykorzystywane głównie do celów rozrywkowych, kasyna, cyrki, teatry muzyczne, sale taneczne i dyskoteki, estrady itp.; budynki schronisk dla zwierząt; budynki ogrodów zoologicznych i botanicznych,
- budynki muzeów i bibliotek, tj.: muzea, galerie sztuki, biblioteki i centra informacyjne, budynki archiwów,
- budynki szkół i instytucji badawczych, tj.: budynki szkolnictwa przedszkolnego, szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego (np. przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły średnie, licea ogólnokształcące, licea techniczne itp.), budynki szkół zawodowych lub kształcenia specjalistycznego, budynki szkół wyższych i placówki badawcze, laboratoria badawcze, specjalne szkoły dla dzieci niepełnosprawnych, ośrodki kształcenia ustawicznego, stacje meteorologiczne i hydrologiczne, budynki obserwatoriów,
- budynki szpitali i zakładów opieki medycznej, tj.: budynki instytucji świadczących usługi medyczne i chirurgiczne oraz pielęgnacyjne dla ludzi, sanatoria, szpitale długoterminowego leczenia, szpitale psychiatryczne, przychodnie, poradnie, żłobki, ośrodki pomocy społecznej dla matki i dziecka, szpitale kliniczne, szpitale więzienne i wojskowe, budynki przeznaczone do termoterapii, wodolecznictwa, rehabilitacji, stacje krwiodawstwa, laktaria, kliniki weterynaryjne itp., budynki instytucji ochrony zdrowia świadczące usługi zakwaterowania, z opieką lekarską i pielęgniarską dla ludzi starszych, niepełnosprawnych itp.,
- budynki kultury fizycznej, tj.: budynki przeznaczone na imprezy sportowe w halach (boiska do koszykówki, korty tenisowe, kryte baseny, hale gimnastyczne, sztuczne lodowiska itp.), wyposażone w stanowiska, tarasy itp., przeznaczone dla widzów oraz w prysznic, szatnie itp. – dla uczestników; zadaszone trybuny do oglądania sportów na świeżym powietrzu.

Wiersz 8 – pozostałe budynki niemieszkalne – obejmuje:

- budynki gospodarstw rolnych i budynki magazynowe dla działalności rolniczej, np. obory, stajnie, budynki inwentarskie dla trzody chlewnej, owczarnie, stadniny koni, przemysłowe ферmy drobiu, stodoły, pomieszczenia do przechowywania sprzętu, szopy rolnicze, spiżarnie, piwnice do przechowywania wina, kadzie na wino, szklarnie, silosy rolnicze itp.,
- budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych, tj.: kościoły, kaplice, cerkwie, meczety, synagogi itp.; cmentarze i obiekty z nimi związane, domy pogrzebowe, krematoria,
- pozostałe budynki niemieszkalne, gdzie indziej niewymienione, tj.: zakłady karne i poprawcze, areszty śledcze, schroniska dla nieletnich, zabudowania koszarowe, obiekty miejskie użyteczności publicznej (wiaty autobusowe, toalety publiczne, łaźnie itp.).

Wiersz 9 – obiekty inżynierii lądowej i wodnej – obejmuje:

1) autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe:

- autostrady i drogi ekspresowe, tj.: autostrady i drogi ekspresowe międzymiastowe, w tym skrzyżowania i węzły wraz z instalacjami do oświetlenia dróg i sygnalizacji, skarpami i nasypami, rowami, ścianami oporowymi, urządzeniami bezpieczeństwa ruchu, pasami jezdni przeznaczonymi do parkowania i barierami ochronnymi, przepustami pod drogami i urządzeniami odwadniającymi drogi,
- ulice i drogi pozostałe, tj.: drogi na obszarach miejskich i zamiejskich, w tym: skrzyżowania, węzły komunikacyjne i parkingi, np.: drogi, ulice, aleje, rondo, drogi gruntowe, drogi boczne, drogi dojazdowe, drogi wiejskie i leśne, ścieżki dla pieszych, ścieżki rowerowe, ścieżki do jazdy konnej, drogi i strefy dla pieszych,
- wraz z instalacjami do oświetlenia dróg i sygnalizacji, nasypami, rowami, słupkami bezpieczeństwa, przepustami pod drogami i urządzeniami odwadniającymi drogi;

2) drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych:

- drogi szynowe kolejowe, tj.: drogi szynowe kolejowe, bocznice; budowle i urządzenia przeznaczone do prowadzenia ruchu kolejowego: stacje, stacje postojowe, stacje rozrządowe itp.; urządzenia i instalacje do sterowania ruchem kolejowym: teletechniczne, informatyczne, energetyczne, oświetleniowe itp.,
- drogi szynowe na obszarach miejskich, tj.: metro, sieć miejską (linie tramwajowe), w tym na wydzielonej trasie; drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych; budowle i urządzenia przeznaczone do prowadzenia ruchu: stacje, stacje postojowe, zajezdnie itp.; urządzenia i instalacje do sterowania ruchem, teletechniczne, informatyczne, energetyczne, oświetleniowe, bezpieczeństwa, przeciwpożarowe itp.,
- drogi lotniskowe – obejmuje pasy startowe (w tym drogi startowe o nawierzchni sztucznej), pasy dróg kołowania (w tym drogi kołowania o nawierzchni sztucznej), nasypy, rowy odwadniające, instalacje sygnalizacji świetlnej, systemy oświetlenia nawigacyjnego oraz systemy awaryjnego zasilania, miejsca startu śmigłowców, place postojowe samolotów;

3) mosty, wiadukty i estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne:

- mosty, wiadukty i estakady, tj.: mosty drogowe z wszelkiego rodzaju materiałów (metalowe, betonowe itp.), estakady, mosty ruchome, wiadukty, mosty na drogach wiejskich i leśnych, mosty dla pieszych, kładki, mostki, a także konstrukcje dróg na tych obiektach wraz z instalacjami oświetlenia, sygnalizacji, bezpieczeństwa i postoju,
- tunele i przejścia podziemne, tj.: budowle podziemne przeznaczone do ruchu drogowego i pieszego wraz z instalacjami oświetlenia, sygnalizacji, bezpieczeństwa i postoju;

4) budowle wodne:

- porty, przystanie i kanały żeglowne, tj.: budowle portowe – morskie, rzeczne i na jeziorach (nabrzeża, doki, baseny portowe, falochrony, mola, tamy (groble) portowe, pomosty itp.), kanały żeglowne, budowle rzeczne i na jeziorach (śluzy, mosty i tunele kanałowe), nabrzeża, uregulowane brzegi rzek i dróg wodnych, porty wojskowe, stocznie,
- zapory wodne i podobne budowle do zatrzymywania wody dla wszelkich celów: produkcji energii w elektrowniach wodnych, irygacji, regulacji spławności, ochrony przeciwpowodziowej, groble, tamy, jazy, stopnie wodne i budowle zabezpieczające brzegi,
- budowle inżynierskie służące do nawadniania i kultywacji ziemi, tj.: kanały irygacyjne i inne budowle związane z dostarczaniem wody dla celów kultywacji ziemi, akwedukty, budowle służące drenażowi i otwarte rowy drenażowe;

5) rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe:

- rurociągi przesyłowe do transportu ropy naftowej i gazu, tj.: rurociągi przesyłowe naziemne, podziemne lub podwodne do transportu produktów naftowych i gazu, rurociągi przesyłowe naziemne, podziemne lub podwodne do transportu produktów chemicznych i innych produktów, stacje pomp,
- rurociągi przesyłowe do transportu wody i ścieków, tj.: rurociągi przesyłowe naziemne, podziemne i podwodne do transportu wody i ścieków, stacje pomp, stacje filtrów lub ujęć wody,
- linie telekomunikacyjne przesyłowe (nadziemne, podziemne lub podwodne), systemy przekaźnikowe, sieci radiowe, telewizyjne lub kablowe, stacje przekaźnikowe, radary, maszty, wieże i słupy telekomunikacyjne i infrastrukturę radiokomunikacyjną,
- linie elektroenergetyczne przesyłowe, nadziemne lub podziemne, słupowe stacje transformatorowe (bez transformatorów) i rozdzielcze;

6) rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze:

- rurociągi sieci rozdzielczej gazu naziemne i podziemne,
- rurociągi sieci wodociągowej rozdzielczej, tj.: rurociągi sieci rozdzielczej wody, rurociągi sieci rozdzielczej gorącej wody, pary i sprężonego powietrza, studnie, fontanny, hydranty, wieże ciśnień,
- rurociągi sieci kanalizacyjnej rozdzielczej i kolektory, oczyszczalnie wód i ścieków,
- linie elektroenergetyczne i telekomunikacyjne rozdzielcze (nadziemne lub podziemne) i instalacje pomocnicze (stacje i podstacje transformatorowe, słupy telegraficzne itp.), lokalne sieci telewizji kablowej i związane z nią anteny zbiorcze;

7) kompleksowe budowle na terenach przemysłowych zawierające kompleksowe obiekty budowlane przemysłowe (elektrownie, rafinerie, itp.), które nie mają formy budynku:

- budowle dla górnictwa i kopalnictwa, eksploatacji złóż węglowodorów, eksploatacji kamieniołomów, żwirowni itp. (np. stacje załadunkowe i wyładunkowe, wyciągi szybowe itp.), budowle wytwórni gipsu, cementowni, cegielni, wytwórni materiałów budowlanych ceramicznych itp.,
- elektrownie wodne lub ciepłe wytwarzające energię elektryczną (np. elektrownie opalane węglem, elektrownie atomowe), elektrownie napędzane wiatrem, budowle zakładów do przetwarzania paliwa nuklearnego, spalarnie odpadów,
- zakłady chemiczne, tj.: budowle będące częścią zakładów chemicznych, petrochemii lub rafinerii naftowych, urządzenia końcowe dla węglowodorów, koksownie, gazownie,
- zakłady przemysłu ciężkiego, gdzie indziej niesklasyfikowane, tj.: budowle będące częścią terenów zakładów przemysłu ciężkiego (wielkie piece, walcownie, odlewnie itp.);

8) budowle sportowe i rekreacyjne:

- boiska i budowle sportowe, tj.: zagospodarowane tereny sportowe przeznaczone do uprawiania sportów na świeżym powietrzu, np. piłka nożna, baseball, rugby, sporty wodne, lekkoatletyka, wyścigi samochodowe, rowerowe lub konne,
- budowle sportowe i rekreacyjne pozostałe, tj.: wesołe miasteczka lub parki wypoczynkowe oraz inne obiekty na wolnym powietrzu, np.: trasy i szlaki narciarskie, wyciągi orczykowe, krzeselkowe i kabinowe – zainstalowane na stałe, skocznie, tory saneczkowe, bobslejowe, pola golfowe, lotniska sportowe, ośrodki jazdy konnej, przystanie jachtowe oraz wyposażenie plaż i bazy sportów wodnych, ogrody i parki publiczne, skwery, ogrody botaniczne i zoologiczne, schroniska dla zwierząt;

9) obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe, gdzie indziej niesklasyfikowane – obejmuje: obiekty inżynierii wojskowej, np. forty, blokhauzy, bunkry, strzelnice (poligony); wojskowe centra doświadczalne itp.; obiekty inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane, łącznie z terenami wyrzutni satelitarnych; porzucone obiekty byłych terenów przemysłowych lub miejskich, wysypiska śmieci i miejsca składowania odpadów.